

staat iets in de zin van: een maatschappij die cultuur niet beschouwt als een verrijking, is een arme maatschappij. Desalniettemin lijkt de politieke wil om aan het 'statuut van de artiest' te sleutelen, betrekkelijk laag. 'Eigenlijk is er niemand in geïnteresseerd,' hoort men uit politieke hoek. In de culturele sector zelf zijn er ook genoeg mensen die zich afvragen of de zaken nu eindelijk echt aangepakt gaan worden. Bij de vdp klinkt het: 'Als ze echt een signaal wilden geven aan de sector, dan hadden ze – voor de verkiezingen – het kb van '69 kunnen wijzigen. Dat zou niet veel moeite gekost hebben, maar het zou een duidelijk signaal zijn dat ze er aan werken.' Dat zo iets niet gebeurt, is voor de vdp een veeg teken: wordt er weer verkiezingspolitiek bedreven op de rug van de artiest? De vakbonden zijn evenmin overtuigd van de goodwill van de politiek: 'Het is al jaren hetzelfde spelletje: voor de verkiezingen maken ze lawaai, daarna blijft alles zoals het is.'

De culturele sector kan het spel trouwens niet echt hard spelen: het is moeilijk om de ene hand op te houden voor centen, en met de andere vuist op tafel te slaan om beweging in de zaak te krijgen. Cultuur is geen voetbal: het brengt geen geld op, het beweegt zich deels buiten de vrije markt, en electoraal gezien weegt het evenmin door. Dit jaar is de belangstelling vrij groot geweest, maar dat was in elk verkiezingsjaar al zo. Als de voorgestelde regeling van De Clerck en Goutry het al haalt, is het niet ondenkbaar dat het dossier weer voor jaren in de kast verdwijnt – en als het voorstel het niet haalt misschien ook. De politici zullen vinden dat zij hun werk gedaan hebben, maar de sector wil meer – dat is nu al duidelijk. Er wordt bijvoorbeeld al druk gebrainstormd over voorstellen om dansers op te vangen na hun carrière.

Bovendien vragen sommige mensen zich af of artiesten een voorkeursbehandeling moeten krijgen, aangezien er nog beroeps categorieën zijn waar problemen bestaan. De politiek is zich daar (al te zeer misschien) van bewust – vandaar dat het voorstel De Clerck/Goutry zichzelf beschouwt als een 'pilotproject', een experiment om dezelfde regeling uit te breiden naar andere vormen van 'atypische arbeid': de freelance journalistiek, om maar iets te noemen, of de laaggeschoolden die moeten overleven door van kort contract naar kort contract te springen. Ook zij hebben problemen door hun veelheid aan werkgevers, administratieve rompslomp, politieke onwil en onbegrip, lastige belastingaangiften, weinig electorale drukingsmogelijkheden, ondoorgroondelijke regeling, problemen met hun pensioen, noem maar op. Cultuur, beweren sommigen, heeft dan nog het voordeel dat het redelijk hoog geprofileerd is, dat het een forum heeft – wat het voor politici niet helemaal oninteressant maakt om zich te mengen in het debat, aangezien enige aandacht verzekerd is. Maar die anderen zijn al helemaal onhoorbaar, hoewel zij in dezelfde mate recht hebben op een afdoende bescherming, zeker in een maatschappij die zijn systeem 'de welvaartsstaat' durft te noemen. Maar het feit dat andere beroeps categorieën problemen hebben, mag geen excuus zijn om de overduidelijke problemen van de podiumartiesten niet aan te pakken.

Verandert er dan ooit wat aan de rammelende positie van artiesten? En wanneer? En welke artiesten? En wat voor veranderingen? Faites vos jeux...

Met dank aan Prof. Van Langendonck en Marleen Baeten.

- 1 We beperken ons in deze schets voornamelijk tot de situatie van 'schouwspelartiesten': acteurs, dansers en – zijdelings – muzikanten, tenzij een kleine zijsprong noodzakelijk is. De lezer dient zich ervan bewust te zijn, dat we wegens plaatsgebrek geen volledigheid kunnen nastreven, en dat onze terminologie om dezelfde reden niet steeds de gewenste nuances bevat.
- 2 Het overzicht dat nu volgt is, om redenen van doorzichtigheid, een simplificatie. Wie een zicht wil krijgen op de complexiteit en de historische wortels van de stelsels, kan zich wenden tot Van Langendonck, J., *Handboek Sociale Zekerheid*, uitg. ced. samson, 1998, 773 p.
- 3 Ter vervanging van de Besluitwet van 28 december 1944.
- 4 Gysen, S., 'De kunstenaar in de sociale zekerheid', in Rimanque, K., *Kunst en Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1985, hoofdstuk 11. Een deel van de informatie in die bijdrage is inmiddels, door het moratorium op nieuwe inschrijvingen bij de RSVZ, achterhaald.
- 5 Ook voor muzikanten bestaat er een decreet, dat we hier volledig buiten beschouwing laten.
- 6 Afgesloten op 19 januari 1999. De regeling, zoals ze beschreven wordt in het *Kunstenaarszakboekje '98*, is daarmee achterhaald. Daar gaat het nog over het 'Protocol', een soort overgangsakkoord tussen de vorige CAO (van 1993) en de nieuwe van 1999.